

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมของเกษตรกรในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำมาเสนอเป็นตอน ๆ ในรูปแบบของตารางข้อมูลประกอบข้อความ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านส่วนบุคคล ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร และสมการจำแนกประเภท

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านส่วนบุคคล ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1. อายุของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมามีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 29.52 อายุน้อยกว่า 30 ปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 35.24 รองลงมามีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อายุของเกษตรกร

อายุ	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	18	17.14	15	14.29
31-40 ปี	39	37.14	35	33.33
41-50 ปี	31	29.52	37	35.24
51 ปีขึ้นไป	17	16.2	18	17.14
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

อายุต่ำสุด 22 ปี

อายุสูงสุด 67 ปี

อายุเฉลี่ย 37.32 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.09

เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

อายุต่ำสุด 19 ปี

อายุสูงสุด 65 ปี

อายุเฉลี่ย 44.32 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.29

2. เพศของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากเป็นเพศชาย มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 76.19 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากเป็นเพศชายเช่นกัน มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 และเป็นเพศหญิง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เพศของเกษตรกร

เพศ	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	80	76.19	78	74.29
หญิง	25	23.81	27	25.71
รวม	105	100.0	105	100.0

3. ระดับการศึกษาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จบการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 และจบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ จบการศึกษาค่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และจบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จบต่ำกว่า ป.4-จบ ป.4	48	45.71	49	46.67
จบสูงกว่า ป.4	57	54.29	56	53.33
รวม	105	100.0	105	100.0

4. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 1-10 ปี มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมามีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.19 มีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และมีประสบการณ์การทำงานเกษตรมากกว่า 30 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.85 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 1-10 ปี มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมามีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีประสบการณ์การทำงานเกษตรระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.62 และประสบการณ์การทำงานเกษตรมากกว่า 30 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประสบการณ์การทำงานเกษตร

ประสบการณ์(ปี)	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-10	59	56.2	50	47.62
11-20	38	36.19	42	40.0
21-30	5	4.76	8	7.62
มากกว่า 30 ปี	3	2.85	5	4.76
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ

ประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี
 ประสบการณ์สูงสุด 34 ปี
 ประสบการณ์เฉลี่ย 11.54 ปี
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.24 ปี

เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

ประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี
 ประสบการณ์สูงสุด 37 ปี
 ประสบการณ์เฉลี่ย 12.89 ปี
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.23 ปี

5. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในระดับที่พอเข้าใจบ้างเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38 และไม่เข้าใจ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในระดับที่พอเข้าใจบ้างเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และไม่เข้าใจ มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความรู้ ความเข้าใจ	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เข้าใจเป็นอย่างดี	34	32.38	25	23.8
พอเข้าใจบ้าง	61	58.1	63	60.0
ไม่เข้าใจ	10	9.52	17	16.2
รวม	105	100.0	105	100.0

6. ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีพื้นที่ถือครองระหว่าง 1-10 ไร่ มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมา มีพื้นที่ถือครองระหว่าง 11-20 ไร่ มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่ถือครองระหว่าง 1-10 ไร่ มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 55.24 รองลงมา มีพื้นที่ถือครองระหว่าง 11-20 ไร่ เช่นเดียวกัน มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 35.24 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกร

พื้นที่ถือครอง (ไร่)	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-10	51	48.57	58	55.24
11-20	42	40.0	37	35.24
21-30	9	8.57	8	7.62
มากกว่า 31	3	2.86	2	1.90
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 1 ไร่
 ขนาดพื้นที่ถือครองสูงสุด 70 ไร่
 ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 19.10 ไร่
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 23.92 ไร่

เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

ขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 2 ไร่
 ขนาดพื้นที่ถือครองสูงสุด 64 ไร่
 ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 17.38 ไร่
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.49 ไร่

7. จำนวนแรงงานในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีแรงงานในครอบครัว 1-2 คน ร้อยละ 88.57 รองลงมามีแรงงานในครอบครัว 3-4 คน ร้อยละ 7.62 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีแรงงานในครอบครัว 1-2 คน ร้อยละ 90.48 รองลงมามีแรงงานในครอบครัว 3-4 คน ร้อยละ 6.67 ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนแรงงานในครอบครัว

แรงงานในครอบครัว (คน)	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	93	88.57	95	90.48
3-4	8	7.62	7	6.67
5-6	3	2.86	2	1.90
6 คนขึ้นไป	1	0.95	1	0.95
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

แรงงานต่ำสุด 1 คน
 แรงงานสูงสุด 6 คน
 แรงงานเฉลี่ย 2.56 คน
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18

เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

แรงงานต่ำสุด 1 คน
 แรงงานสูงสุด 7 คน
 แรงงานเฉลี่ย 2.89 คน
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.41

8. รายได้ทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีรายได้ทางการเกษตรอยู่ระหว่าง 1,501-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 1,001-1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีรายได้ทางการเกษตรอยู่ระหว่าง 1,501-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0 และรองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 1,001-1,500 บาทและระหว่าง 500-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.81 ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 รายได้ทางการเกษตร

รายได้ทางการเกษตร (บาท)	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระหว่าง 500-1,000 บาท	27	25.71	25	23.81
ระหว่าง 1,001-1,500 บาท	30	28.57	25	23.81
ระหว่าง 1,501-2,000 บาท	40	38.1	42	40.0
ตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป	8	7.62	13	12.38
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายได้ต่ำสุด 550 บาท

รายได้สูงสุด 3,800 บาท

รายได้เฉลี่ย 1,873.03 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,108.12

เกษตรกรที่ไม่ร่วมโครงการ

รายได้ต่ำสุด 500 บาท

รายได้สูงสุด 2,900 บาท

รายได้เฉลี่ย 1,824.56 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,090.86

9. การได้รับข่าวสาร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีการรับรู้ข่าวสารทางการผลิตเมล็ดพันธุ์จากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 84.76 รองลงมาได้รับรู้ข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 67.62 มีการรับรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 61.9 และมีการรับรู้ข่าวสารจากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 61.9 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีการรับรู้ข่าวสารทางการผลิตเมล็ดพันธุ์จากเพื่อนบ้านเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.57 มีการรับรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 60.0 และมีการรับรู้ข่าวสารจากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 60.0 ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การได้รับข่าวสาร

การได้รับ ข่าวสาร	เกษตรกรที่เข้าร่วม			เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม		
	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง
วิทยุ	65(61.9)	11(10.48)	5(4.76)	63(60.0)	25(23.81)	17(16.19)
ผู้นำท้องถิ่น	71(67.62)	23(21.90)	11(10.48)	72(68.57)	25(23.81)	8(7.62)
หนังสือพิมพ์	65(61.9)	30(28.58)	10(9.52)	63(60.0)	20(19.05)	22(20.95)
เพื่อนบ้าน	89(84.76)	20(19.05)	20(19.05)	90(85.71)	11(10.48)	4(3.81)

หมายเหตุ เกษตรกรมีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มากกว่า 1 อย่าง

10. เงินทุนในการทำการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่วนมากมีการใช้เงินทุนในการทำการเกษตรของตนเอง มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.91 รองลงมามีการกู้ธนาคารมาในการทำการเกษตร มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 29.52 มีการกู้จากญาติพี่น้อง มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.38 มีการกู้จากเพื่อนบ้าน มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.62 มีการกู้จากสหกรณ์ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และมีการกู้จากพ่อค้า มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีการใช้เงินทุนในการทำการเกษตรของตนเอง มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.19 รองลงมามีการกู้ธนาคารมาเป็นเงินทุนในการทำการเกษตรเช่นเดียวกัน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 มีการกู้จากญาติพี่น้อง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 มีการกู้จากเพื่อนบ้าน มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 มีการกู้จากพ่อค้า มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และมีการกู้จากสหกรณ์ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เงินทุนในการทำการเกษตร

แหล่งเงินทุน	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง	44	41.91	38	36.19
ญาติพี่น้อง	13	12.38	18	17.14
กู้เพื่อนบ้าน	8	7.62	5	4.76
กู้พ่อค้า	2	1.90	5	4.76
กู้สหกรณ์	7	6.67	3	2.86
กู้ธนาคาร	31	29.52	36	34.29
รวม	105	100.0	105	100.0

11. แหล่งน้ำ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีแหล่งน้ำ(ใช้น้ำฝนและมีแหล่งน้ำใช้ในพื้นที่)ในการทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 98.1 และไม่มีแหล่งน้ำ(ใช้น้ำฝนอย่างเดียว) คิดเป็นร้อยละ 1.9 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีแหล่งน้ำ(ใช้น้ำฝนและมีแหล่งน้ำใช้ในพื้นที่)ในการทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 99.05 และไม่มีแหล่งน้ำ(ใช้น้ำฝนอย่างเดียว) คิดเป็นร้อยละ 0.95 ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีแหล่งน้ำ (ใช้น้ำฝนอย่างเดียว)	2	1.9	1	0.95
มีแหล่งน้ำ (ใช้น้ำฝนและแหล่ง น้ำใช้ในพื้นที่)	103	98.1	104	99.05
รวม	105	100.0	105	100.0

12. ตำแหน่งทางสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่วนมากไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 50.48 รองลงมาคือตำแหน่งทางสังคม มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 49.52 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาคือตำแหน่งทางสังคม มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่ง	เกษตรกรที่เข้าร่วม		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีตำแหน่ง	52	49.52	55	52.38
ไม่มีตำแหน่ง	53	50.48	50	47.62
รวม	105	100.0	105	100.0

13. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเคยมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 85.71 โดยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 47.62 และไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 14.29 เคยทำการฝึกอบรมหรือประชุมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 95.24 และไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือประชุมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 4.76 เคยร่วมทำแปลงสาธิต ร้อยละ 63.81 และไม่เคยร่วมทำแปลงสาธิต ร้อยละ 36.19 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการเคยมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 66.67 โดยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 36.19 และไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 33.33 เคยทำการฝึกอบรมหรือประชุมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 76.19 และไม่เคยทำการฝึกอบรมหรือประชุมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 23.81 เคยร่วมทำแปลงสาธิตกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 40.0 และไม่เคยร่วมทำแปลงสาธิตกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ร้อยละ 60.0 ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ขยายพันธุ์พืช	เกษตรกรที่เข้าร่วม (N=105)			เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม (N=105)		
	ไม่เคย	เคย	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง	3 ครั้ง
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	ไม่เคย	15(14.29)	1 ครั้ง	1 ครั้ง	35(33.33)	
	เคย	90(85.71)	2 ครั้ง	2 ครั้ง	70(66.67)	
การอบรมหรือประชุม	ไม่เคย	5(4.76)	1 ครั้ง	1 ครั้ง	25(23.81)	
	เคย	100(95.24)	2 ครั้ง	2 ครั้ง	80(76.19)	
การร่วมทำแปลงสาธิต	ไม่เคย	38(36.19)	1 ครั้ง	1 ครั้ง	63(60.0)	
	เคย	67(63.81)	2 ครั้ง	2 ครั้ง	42(40.0)	
ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ	1 ครั้ง	50(47.62)	2 ครั้ง	45(42.86)	3 ครั้ง	8(7.62)
				38(36.19)	31(29.52)	-

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

14. เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนมากมีเหตุผลจากการได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 81.90 รองลงมาเนื่องจากเพื่อนบ้านชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 70.48 และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมในโครงการที่ช่วยก่อให้เกิดรายได้ มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 สุดท้ายมีเหตุผลมาจากเกษตรกรว่างงาน มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (N=105)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อนบ้านชักชวน	74	70.48
ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	86	81.90
กิจกรรมในโครงการก่อให้เกิดรายได้	57	54.29
ว่างงาน	10	9.52

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

15. เหตุผลที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เหตุผลของเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการส่วนมากเนื่องจากไม่ต้องการมีหนี้สิน มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14 รองลงมามีเหตุผลว่าไม่แน่ใจว่าจะมีรายได้เพิ่ม มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 56.19 และเนื่องจากได้รับการชี้แจงรายละเอียดไม่เพียงพอในตัวโครงการ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.24 สุดท้ายที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีเหตุผลว่าไม่ทราบรายละเอียดของโครงการ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.81 ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เหตุผลที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร

เหตุผลที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ (N=105)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทราบรายละเอียดของโครงการ	4	3.81
ไม่อยากเป็นหนี้*	81	77.14
ไม่แน่ใจว่าจะมีรายได้เพิ่ม	59	56.19
ได้รับการชี้แจงรายละเอียดไม่เพียงพอ	16	15.24

*ไม่อยากเป็นหนี้ หมายถึง เกษตรกรบางรายไม่มีเงินทุนเพียงพอในการลงทุนทำการผลิตเมล็ดพันธุ์จึงต้องไปกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ มาลงทุน

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยคำถามซึ่งเป็นคำถามให้เลือกถูกหรือผิด ถ้าเกษตรกรกรตอบคำถามถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามผิดได้ 0 คะแนน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชในระดับสูงสุดช่วงคะแนน 9-10 คะแนน ร้อยละ 89.52 รองลงมาในช่วงคะแนน 7-8 คะแนน ร้อยละ 10.48 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.43 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชในระดับสูงสุดช่วงคะแนน 7-8 คะแนน ร้อยละ 4.76 รองลงมาในช่วงคะแนน 5-6 คะแนน ร้อยละ 13.33 และช่วงคะแนน 3-4 คะแนน ร้อยละ 9.53 และมีช่วงคะแนน 1-2 คะแนน ร้อยละ 32.38 และสุดท้ายได้ 0 คะแนน ร้อยละ 40.0 มีคะแนนเฉลี่ย 2.04 ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนคะแนนคำตอบที่ถูกต้อง	เกษตรกรที่ร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0	-	-	42	40.0
1-2	-	-	34	32.38
3-4	-	-	10	9.53
5-6	-	-	14	13.33
7-8	11	10.48	5	4.76
9-10	94	89.52	-	-
รวม	105	100.0	105	100.0

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน
คะแนนสูงสุด 10 คะแนน
คะแนนเฉลี่ย 9.43
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ
คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน
คะแนนสูงสุด 8 คะแนน
คะแนนเฉลี่ย 2.04
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.39

ทัศนคติของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

คำถามทัศนคติมีวิธีวัดระดับทัศนคติของเกษตรกร แบ่งการวัดออกเป็น 3 ระดับโดยให้เกษตรกรเลือกคำตอบข้อใดข้อหนึ่งว่า “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” โดยมีการให้คะแนนสำหรับคำถามเชิงบวก 8 ข้อ (ข้อ 1,2,3,4,5,8,11,12) ดังนี้

เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน

สำหรับคำถามเชิงลบ 4 ข้อ (ข้อ 6,7,9,10) มีการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 3 คะแนน

จากคะแนนข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.66 จากสูตร

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย จึงสามารถจัดได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 มีระดับทัศนคติเห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 มีระดับทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 มีระดับทัศนคติเห็นด้วยน้อย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เหมือนกัน แต่มีบางประการที่แตกต่างกัน เช่น ในข้อ 6 การผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับทางศูนย์จำเป็น ต้องมีความรู้สูง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีระดับทัศนคติมาก คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ คิดว่าการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จำเป็นต้องมีความรู้สูง แต่เกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์มีระดับทัศนคติปานกลาง และข้อที่ 9 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์จะออกมามีคุณภาพดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถของตัวเกษตรกร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีระดับทัศนคติปานกลาง แต่เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีระดับทัศนคติน้อย ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ทักษะคติของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

เนื้อหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ		
	X	SD	แปลผล	X	SD	แปลผล
1.*การเข้าร่วม โครงการผลิต เมล็ดพันธุ์กับศูนย์มีการเข้าร่วม โครงการได้ง่าย	2.87	.50	เห็นด้วย มาก	2.66	.67	เห็นด้วย มาก
2.*เมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ผลิตขาย ได้ราคาสูงกว่าเมล็ดพันธุ์ทั่วไป	2.99	.11	เห็นด้วย มาก	2.95	.31	เห็นด้วย มาก
3.*การผลิตเมล็ดพันธุ์แล้วขายให้ กับศูนย์ทำรายได้ดีกว่าผลิตเมล็ด พันธุ์แล้วนำไปขายเอง	2.99	.11	เห็นด้วย มาก	2.91	.32	เห็นด้วย มาก
4.*การเริ่มต้นผลิตเมล็ดพันธุ์กับ ศูนย์ใช้เงินทุนต่ำ	2.04	.97	เห็นด้วย ปานกลาง	1.97	.92	เห็นด้วย ปานกลาง
5.*ควรจะมีการส่งเสริมให้มีการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ทางศูนย์ให้กับ เกษตรกรทั่วไป	3.00	.00	เห็นด้วย มาก	2.98	.15	เห็นด้วย มาก
6.การผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับทาง ศูนย์จำเป็นต้องใช้ความรู้สูง	2.59	.79	เห็นด้วย มาก	2.30	.91	เห็นด้วย ปานกลาง
7.เมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ให้ผลิตให้ ผลตอบแทนต่อไร่มากกว่าเมล็ด พันธุ์ทั่วไป	2.86	.49	เห็นด้วย มาก	2.64	.72	เห็นด้วย มาก
8.*ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้กับเกษตรกรในการผลิตด้วย	2.92	.37	เห็นด้วย มาก	2.91	.35	เห็นด้วย มาก
9.ผลผลิตจะออกมามีคุณภาพดี หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถ ของตัวเกษตรกร	1.97	.97	เห็นด้วย ปานกลาง	1.58	.86	เห็นด้วย น้อย
10.เมื่อคิดยากำจัดศัตรูพืชหรือ แมลงแล้วมั่นใจได้ว่าผลผลิตไม่ เสียหาย	1.60	.88	เห็นด้วย น้อย	1.60	.82	เห็นด้วย น้อย

เนื้อหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ			เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ		
	X	SD	แปลผล	X	SD	แปลผล
11.*เศษซากพืชหลังจากผลิตแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	2.98	.21	เห็นด้วยมาก	2.98	.21	เห็นด้วยมาก
12.*หากท่านมีเงินทุนเพิ่มขึ้นท่านจะขยายการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีจำนวนมากกว่าเดิม	2.91	.41	เห็นด้วยมาก	2.85	.52	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.64	.48	เห็นด้วยมาก	2.53	.56	เห็นด้วยมาก

* คำถามเชิงบวก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

ด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช จากการสัมภาษณ์ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช โดยสรุปมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 ซึ่งสามารถแยกได้ ดังนี้

พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 กับการเห็นว่าโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเป็นประโยชน์กับเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของศูนย์เกี่ยวกับ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 , การดำเนินงานของศูนย์เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 , การนำข้อมูลโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรมาวิเคราะห์ก่อนทำการผลิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 , การกำหนดเป้าหมายพื้นที่และระยะเวลาการดำเนินการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 , มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์กำหนด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 , เกณฑ์การรับซื้อเมล็ดพันธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 , ข้อกำหนดในการรับเข้าเป็นสมาชิกโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 , การนำข้อมูลด้านตลาดและราคามาวิเคราะห์ร่วมกันให้เกษตรกรตัดสินใจ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 , หลักเกณฑ์การจัดทำแปลง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 , เมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ให้ทำการผลิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 , โครงการในพื้นที่ผลิตไม่เหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.87 , ราคาซื้อ - ขายเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์กำหนด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69 ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
1. ด้านการดำเนินงาน								
1.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับวัตถุประสงค์ของ ศูนย์เกี่ยวกับ โครงการ ผลิตเมล็ดพันธุ์	49 (46.67)	39 (37.14)	7 (6.67)	10 (9.52)	-	4.40	0.79	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการดำเนินงานของ ศูนย์เกี่ยวกับการผลิต เมล็ดพันธุ์	52 (49.52)	41 (39.05)	11 (10.48)	1 (0.95)	-	4.39	0.71	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับข้อกำหนดในการรับ เข้ามาเป็นสมาชิกโครง การ - จำนวนพื้นที่ - จำนวนใจจัด - เงินทุนผลิต	41 (39.05)	50 (47.62)	5 (4.76)	7 (6.67)	2 (1.90)	4.15	0.64	เห็นด้วย
1.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับหลักเกณฑ์จัด ทำ แปลง	30 (28.57)	55 (52.38)	12 (11.43)	8 (7.62)	-	4.02	0.86	เห็นด้วย
1.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ ให้ทำการผลิต	42 (40.0)	31 (29.52)	19 (18.1)	13 (12.38)	-	3.97	0.75	เห็นด้วย
1.6 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับมาตรฐานการผลิต เมล็ดพันธุ์ ที่ทางศูนย์ กำหนด	37 (35.24)	56 (53.33)	7 (6.67)	5 (4.76)	-	4.19	0.67	เห็นด้วย
1.7 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับเกณฑ์การรับซื้อเมล็ด พันธุ์	35 (33.33)	60 (57.14)	3 (2.86)	7 (6.67)	-	4.17	0.65	เห็นด้วย
1.8 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับราคาซื้อ-ขายเมล็ด พันธุ์ที่ทางศูนย์กำหนด	28 (26.67)	46 (43.81)	9 (8.57)	14 (13.33)	8 (7.62)	3.69	0.88	เห็นด้วย
1.9 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับโครงการผลิตเมล็ด พันธุ์จะเป็นประโยชน์ กับเกษตรกร	53 (50.48)	50 (47.62)	2 (1.90)	-	-	4.49	0.67	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.10 ท่านเห็นด้วยหรือ ไม่กับการกำหนดเงา หมายพื้นที่และเวลา	38 (36.19)	58 (55.24)	6 (5.71)	3 (2.86)	-	4.25	0.73	เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
1.10 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดเป้าหมายพื้นที่และระยะเวลาการดำเนินการ	38 (36.19)	58 (55.24)	6 (5.71)	3 (2.86)	-	4.25	0.73	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.11 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการนำข้อมูลโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรมาวิเคราะห์ก่อนทำการผลิต	34 (32.38)	69 (65.71)	-	2 (1.90)	-	4.29	0.74	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.12 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการนำข้อมูลด้านตลาดและราคา มาวิเคราะห์ร่วมก่อนให้เกษตรกรตัดสินใจ	24 (22.86)	71 (67.62)	5 (4.76)	5 (4.76)	-	4.09	0.87	เห็นด้วย
1.13 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับโครงการในพื้นที่ผลิตไม่เหมาะสม	19 (18.1)	63 (60.0)	13 (12.38)	10 (9.52)	-	3.87	0.85	เห็นด้วย
			รวม			4.47	0.81	เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตโดยสรุปอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.04 แยกได้ดังนี้

พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การให้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.34 , การให้ความรู้ด้านการเกษตรและการตลาดแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.26, การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 , การให้เกษตรกรหาปัจจัยการผลิตเอง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
2. ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต								
2.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร	45 (42.86)	42 (40.0)	3 (2.86)	14 (13.33)	1 (0.95)	4.10	0.95	เห็นด้วย
2.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้เกษตรกรหาปัจจัยการผลิต	30 (28.57)	35 (33.33)	6 (5.71)	20 (19.05)	14 (13.33)	3.45	0.64	เห็นด้วย
2.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้ความรู้ด้านการเกษตรและการตลาดแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	44 (41.9)	45 (42.86)	15 (14.29)	1 (0.95)	—	4.26	0.83	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ	47 (44.76)	46 (46.67)	7 (6.67)	2 (1.90)	—	4.34	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
						4.04	0.79	เห็นด้วย

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อต้านการผลิตของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อต้านแผนการผลิตของเกษตรกร โดยสรุปอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 แยกได้ดังนี้

พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วย จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ การมีแผนผลิตที่ชัดเจนทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 , แผนการผลิตต้องสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 , เกษตรกรทำแผนการผลิตชัดเจนและทำให้โครงการประสบความสำเร็จ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 , การให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ร่วมจัดทำแผนผลิตกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อต้านการผลิตของเกษตรกร

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
3. ด้านแผนการผลิตของตัวเกษตรกร								
3.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ร่วมจัดทำแผนการผลิตกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ	25 (23.81)	66 (62.86)	14 (13.33)	-	-	4.10	0.80	เห็นด้วย
3.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าเกษตรกรทำแผนการผลิตชัดเจนและทำให้โครงการประสบความสำเร็จ	31 (29.52)	62 (59.05)	5 (4.76)	7 (6.67)	-	4.11	0.80	เห็นด้วย
3.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการมีแผนผลิตที่ชัดเจนทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ	41 (39.05)	50 (47.62)	13 (12.38)	1 (0.95)	-	4.25	0.88	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าแผนการผลิตสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร	37 (35.24)	52 (49.52)	15 (14.29)	1 (0.95)	-	4.19	0.83	เห็นด้วย
รวม						4.16	0.82	เห็นด้วย

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อต้านผลตอบแทน

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อต้านผลตอบแทนของเกษตรกรโดยสรุปอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.68 โดยแยกได้ดังนี้

พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น เห็นด้วย จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจส่วนรวม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้าเกษตร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 , โครงการนี้ควรจะมีต่อไปอีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69 , โครงการนี้ถ้าเกษตรกรทำตามขั้นตอนแล้วจะบรรลุเป้าหมายของโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65 , โครงการนี้จะช่วยแก้ไขพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์และราคาแก่เกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62 , ในอนาคตโครงการนี้จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45 ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ร่วมโครงการต่อต้านผลตอบแทน

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
4. ด้านผลตอบแทน								
4.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในอนาคตโครงการนี้จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม	26 (24.76)	20 (19.05)	35 (33.33)	23 (21.90)	1 (0.95)	3.45	0.74	เห็นด้วย
4.2 ด้านเศรษฐกิจส่วนรวม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้าเกษตร	27 (25.71)	57 (54.29)	18 (17.14)	2 (1.90)	1 (0.95)	4.02	0.83	เห็นด้วย
4.3 ท่านคิดว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ไขพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์และราคาแก่เกษตรกรหรือไม่	16 (15.24)	41 (39.05)	42 (40.0)	4 (3.81)	2 (1.90)	3.62	0.61	เห็นด้วย
4.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการนี้ถ้าเกษตรกรทำตามขั้นตอนแล้วจะบรรลุเป้าหมายของโครงการ	17 (16.19)	41 (39.05)	41 (39.05)	5 (4.76)	1 (0.95)	3.65	0.69	เห็นด้วย
4.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการนี้ควรจะมีอีกต่อไป	22 (20.95)	39 (37.14)	36 (34.29)	5 (4.76)	3 (2.86)	3.69	0.73	เห็นด้วย
รวม						3.68	0.72	เห็นด้วย

ด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช โดยสรุปมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 ซึ่งสามารถแยกได้ ดังนี้

พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ มีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.90 กับ การเห็นว่าควรมีการกำหนดเป้าหมายพื้นที่และระยะเวลาการดำเนินการ

พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ มีระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของศูนย์เกี่ยวกับ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ และ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเป็นประโยชน์กับเกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 , มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ทาง ศูนย์ ฯ กำหนด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 , การดำเนินงานของศูนย์เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ และ เกณฑ์การรับซื้อเมล็ดพันธุ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 , การนำข้อมูลโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของ เกษตรกรมาวิเคราะห์ก่อนทำการผลิต มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 , ข้อกำหนดในการรับเข้ามาเป็น สมาชิกของโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 , โครงการในพื้นที่ผลิตไม่เหมาะสม มีค่าคะแนน เฉลี่ย 4.30 , เมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ให้ทำการผลิตและการนำข้อมูลด้านตลาดและราคามาวิเคราะห์ ร่วมกันก่อนให้เกษตรกรตัดสินใจผลิตและราคาซื้อ-ขายเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ ฯ กำหนด มีค่า คะแนนเฉลี่ย 4.20 , หลักเกณฑ์การจัดทำแปลง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืช

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
1. ด้านการดำเนินงาน								
1.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับวัตถุประสงค์ของศูนย์เกี่ยวกับโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์	8 (80.0)	2 (20.0)	-	-	-	4.80	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการดำเนินงานของศูนย์เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์	7 (70.0)	2 (20.0)	1 (10.0)	-	-	4.60	0.82	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อกำหนดในการรับเข้ามาเป็นสมาชิกโครงการ	4 (40.0)	6 (60.0)	-	-	-	4.40	0.79	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- จำนวนพื้นที่								
- จำนวนปัจจัย								
- เงินทุนผลิต								
1.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับหลักเกณฑ์จัดทำแปลง	3 (30.0)	5 (50.0)	2 (20.0)	-	-	4.10	0.68	เห็นด้วย
1.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์ให้ทำการผลิต	3 (30.0)	6 (60.0)	1 (10.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย
1.6 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์กำหนด	7 (70.0)	3 (30.0)	-	-	-	4.70	0.81	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.7 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับเกณฑ์การรับซื้อเมล็ดพันธุ์	6 (60.0)	4 (40.0)	-	-	-	4.60	0.82	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.8 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับราคาซื้อ-ขายเมล็ดพันธุ์ที่ทางศูนย์กำหนด	3 (30.0)	6 (60.0)	1 (10.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย
1.9 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเป็นประโยชน์กับเกษตรกร	8 (80.0)	2 (20.0)	-	-	-	4.80	0.86	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.10 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดเป้าหมายพื้นที่และเวลาการดำเนินงาน	9 (90.0)	1 (10.0)	-	-	-	4.90	0.92	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
1.11 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการนำข้อมูลโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรมาวิเคราะห์ก่อนทำการผลิต	5 (50.0)	5 (50.0)	-	-	-	4.50	0.81	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.12 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการนำข้อมูลด้านตลาดและราคา มาวิเคราะห์ร่วมกันก่อนให้เกษตรกรตัดสินใจ	3 (30.0)	6 (60.0)	-	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย
1.13 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับโครงการในพื้นที่ผลิตไม่เหมาะสม	3 (30.0)	7 (70.0)	-	-	-	4.30	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
			รวม			4.48	0.79	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อด้านการผลิตของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านแผนการผลิตของเกษตรกร โดยสรุปอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.18 แยกได้ดังนี้

พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ มีระดับความคิดเห็น เห็นด้วย จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ เกษตรกรทำแผนการผลิตชัดเจนและทำให้โครงการประสบความสำเร็จ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 , การให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ร่วมจัดทำแผนผลิตกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ และแผนการผลิตต้องสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 , การมีแผนผลิตที่ชัดเจนทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อด้านการผลิตของเกษตรกร

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล	
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง				
3. ด้านแผนการผลิตของตัวเกษตรกร									
3.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ร่วมจัดทำแผนการผลิตกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการ	3 (30.0)	5 (50.0)	2 (20.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย	
3.2 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าเกษตรกรทำแผนการผลิตชัดเจนและทำให้โครงการประสบความสำเร็จ	4 (40.0)	5 (50.0)	1 (10.0)	-	-	4.30	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
3.3 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการมีแผนผลิตที่ชัดเจนทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพ	2 (20.0)	6 (60.0)	2 (20.0)	-	-	4.00	0.65	เห็นด้วย	
3.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าแผนการผลิตสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร	3 (30.0)	6 (60.0)	1 (10.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย	
						รวม	4.18	0.73	เห็นด้วย

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อด้านผลตอบแทนของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านผลตอบแทนของเกษตรกร โดยสรุปอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.22 โดยแยกได้ดังนี้

พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ มีระดับความคิดเห็น เห็นด้วย จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจส่วนรวม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้าเกษตร และคิดว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ไขพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์และราคาแก่เกษตรกร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 , ในอนาคตโครงการนี้จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม และโครงการนี้ถ้าเกษตรกรทำตามขั้นตอนแล้วจะบรรลุเป้าหมายของโครงการ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 , โครงการนี้ควรจะมีต่อไปอีก มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10 ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ฯ ต่อด้านผลตอบแทนของเกษตรกร

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
4. ด้านผลตอบแทน								
4.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในอนาคตโครงการนี้จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม	3 (30.0)	6 (60.0)	1 (10.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย
4.2 ด้านเศรษฐกิจส่วนรวม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้าเกษตร	4 (40.0)	5 (50.0)	1 (10.0)	-	-	4.30	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4.3 ท่านคิดว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ไขพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์และราคาแก่เกษตรกรหรือไม่	3 (30.0)	7 (70.0)	-	-	-	4.30	0.77	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการนี้ถ้าเกษตรกรทำตามขั้นตอนแล้วจะบรรลุเป้าหมายของโครงการ	3 (30.0)	6 (60.0)	1 (10.0)	-	-	4.20	0.74	เห็นด้วย
4.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าโครงการนี้ควรจะมีต่อไป	3 (30.0)	5 (50.0)	2 (20.0)	-	-	4.10	0.68	เห็นด้วย
รวม						4.22	0.74	เห็นด้วย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

1. การทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ที่เข้าร่วมและผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

จากการศึกษาเพื่อทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่เกี่ยวข้องของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ซึ่งการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียวเป็นการศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ว่าความผันแปรภายในกลุ่มมีมากกว่าหรือน้อยกว่าความผันแปรระหว่างกลุ่ม (หรือ Wilks' Lambda) ถ้าความผันแปรระหว่างกลุ่มมีน้อยกว่าความแตกต่างส่วนใหญ่จึงเป็นความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เช่นนี้แล้วค่า F ก็จะมีค่าต่ำกว่า .05 (มีนัยสำคัญทางสถิติ) ก็แสดงว่าแต่ละกลุ่มมีค่าเฉลี่ยไม่เท่ากัน จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับเรื่องตำแหน่งทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับข่าวสาร เงินทุนในการทำเกษตรแหล่งน้ำ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ นั้น ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละกลุ่ม
(Wilks' Lambda (U-Statistic) and Univariate F-ratio)

Variable	Wilks' Lambda	F	Significant
1. อายุ	.998	.308	.580
2. เพศ	.948	.9793**	.002
3. ระดับการศึกษา	1.000	.089	.766
4. ประสบการณ์การทำงานเกษตร	.995	.959	.329
5. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ	.852	31.338***	.000
6. ขนาดพื้นที่ถือครอง	.997	.600	.440
7. จำนวนแรงงานในครอบครัว	1.000	.005	.945
8. รายได้ทางการเกษตร	.991	1.604	.207
9. การได้รับข่าวสาร	.885	23.331***	.000
10. เงินทุนในการทำเกษตร	.919	15.782***	.000
11. แหล่งน้ำ	.837	35.157***	.000
12. ตำแหน่งทางสังคม	.976	4.372*	.038
13. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช	.663	91.493***	.000

P* < .05

P** < .01

P*** < .001

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการทำการเกษตรกับอายุ ประสิทธิภาพการทำการเกษตรกับระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ถือครองกับเพศ ขนาดพื้นที่ถือครองกับความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ รายได้ทางการเกษตรกับประสิทธิภาพการทำการเกษตร การได้รับข่าวสารกับความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ เงินทุนในการทำการเกษตรกับการได้รับข่าวสาร แหล่งน้ำกับความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ แหล่งน้ำกับรายได้ทางการเกษตร แหล่งน้ำกับการได้รับข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคมกับการได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับเพศ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับแหล่งน้ำ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นความสัมพันธ์ทางบวก* จำนวนแรงงานกับระดับการศึกษา รายได้ทางการเกษตรกับความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ รายได้ทางการเกษตรกับจำนวนแรงงาน การได้รับข่าวสารกับประสิทธิภาพในการทำการเกษตร การได้รับข่าวสารกับขนาดพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสารกับจำนวนแรงงาน แหล่งน้ำกับระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคมกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ ตำแหน่งทางสังคมกับเงินทุนในการทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับระดับการศึกษา การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับประสิทธิภาพการทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับเงินทุนในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ทางลบ* เพศกับอายุ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการกับระดับการศึกษา แหล่งน้ำกับเงินทุนในการทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชกับอายุ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางลบ* ดังแสดงในตารางที่ 27

* เครื่องหมายใช้บอกทิศทาง ไม่ได้บอกความมากน้อยของความสัมพันธ์

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. อายุ	1.00												
2. เพศ	-.621**	1.00											
3. ระดับการศึกษา	-.034	.084	1.00										
4. ประสบการณ์การทำงาน	.474**	-.001	.276**	1.00									
5. ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ	-.016	.092	-.219**	-.030	1.00								
6. ขนาดพื้นที่ถือครอง	-.064	.207**	.098	.079	.474**	1.00							
7. จำนวนแรงงาน	.039	.132	.168*	.000	-.114	.098	1.00						
8. รายได้ทางการเกษตร	.106	-.011	-.118	.203**	.146*	.061	.190*	1.00					
9. การได้รับข่าวสาร	.074	.039	.084	.175*	.194**	.150*	.175*	-.022	1.00				
10. เงินทุนในการทำการเกษตร	-.118	-.103	.079	-.020	-.024	.008	.027	.129	.432**	1.00			
11. แหล่งน้ำ	-.088	.041	.175*	-.049	.271**	.074	.045	.252**	.406**	-.219**	1.00		
12. ตำแหน่งทางสังคม	-.114	.000	.132	-.024	.189*	.034	.059	.118	.314**	.173*	.079	1.00	
13. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	-.219**	.345**	.164*	.153*	.132	.108	.106	.124	-.118	.168*	.406**	-.008	1.00

** Correlation is significant at the 0.01 (2 – tailed)

* Correlation is significant at the 0.05 (2 – tailed)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ และสมการจำแนกประเภท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นคตอน (Stepwise Method) ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีดังนี้

1. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช แหล่งน้ำ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับข่าวสาร เงินทุนในการทำการเกษตร ตำแหน่งทางสังคม รายได้ทางการเกษตร ระดับการศึกษา เพศ พื้นที่ถือครอง จำนวนแรงงานในครอบครัว มีอิทธิพลในทางบวกกับการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์กับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชมาก มีแหล่งน้ำมาก การมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการมาก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์มาก การมีเงินทุนในการทำการเกษตรมาก การมีตำแหน่งทางสังคมสูง การมีรายได้ทางการเกษตรมาก การมีระดับการศึกษาสูง การมีพื้นที่ถือครองจำนวนมาก และมีจำนวนแรงงานในครอบครัวมาก มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชมากกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้น้อย

2. อายุและประสบการณ์ในการทำการเกษตรมีอิทธิพลในทางลบกับการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ หมายความว่า เกษตรกรที่มีอายุมากและมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาก มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์น้อยกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้น้อย ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์
(Pooled – within – groups Correlations Between Discriminating Variables and
Canonical Discriminant Function)

ตัวแปร	Funct 1
1. อายุ	-.092
2. เพศ	.172
3. ระดับการศึกษา	.173
4. ประสบการณ์การทำงานเกษตร	-.005
5. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ	.524
6. พื้นที่ถือครอง	.112
7. จำนวนแรงงานในครอบครัว	.076
8. รายได้ทางการเกษตร	.123
9. การได้รับข่าวสาร	.393
10. เงินทุนในการทำเกษตร	.261
11. แหล่งน้ำ	.555
12. ตำแหน่งทางสังคม	.232
13. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช	.896

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความสำคัญระหว่างตัวแปรที่มีต่อการจำแนกความแตกต่างในการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกความแตกต่างในการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของสมการจำแนกความแตกต่าง (ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเป็นค่าที่แสดงน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่มี ซึ่งใช้ในการเปรียบเทียบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มี) ซึ่งมีตัวแปร 3 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ และแหล่งน้ำ มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครอง จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ทางการเกษตร การได้รับข่าวสาร เงินทุนในการทำการเกษตร ตำแหน่งทางสังคม ไม่มีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภท

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนก	
	คะแนนมาตรฐาน	คะแนนดิบ
1. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช	.740	.062
2. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ	.323	.118
3. แหล่งน้ำ	.302	.691
ค่าคงที่		-3.093

จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานสามารถสรุปได้ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์มากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ และสุดท้ายคือ แหล่งน้ำ

ส่วนที่ 3 การประมาณค่าการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

ในการประมาณค่าการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จะใช้จัดกรณีตัวอย่างว่าเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์หรือไม่นั้น สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. โดยการหาค่า Discriminant Score ของกรณีที่น่าสนใจจาก Discriminant Function โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการคะแนนดิบ (Unstandardized Canonical Discriminant Function Coefficient) ในตารางที่ 29 แล้วเปรียบเทียบกับค่าที่ได้นั้นใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของ Discriminant Score ของกลุ่มใดมากที่สุด หน่วยวิเคราะห์ก็จะอยู่ในกลุ่มนั้น ในที่นี้ค่าเฉลี่ยของ Discriminant Score ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ เท่ากับ .792 และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ เท่ากับ -.548 ดังตารางที่ 30 สมการจำแนกประเภทที่ได้ดังนี้

$$G = -3.093 + .062 \text{ Connect} + .118 \text{ Object} + .691 \text{ Water}$$

Connect หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช

Object หมายถึง ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ

Water หมายถึง แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตร

ตารางที่ 30 ค่า Canonical Discriminant Function Evaluated at Group Means

Group	Funct 1
1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์	.792
2. เกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์	-.548

เมื่อได้สมการจำแนกประเภทแล้ว ปัญหาคือ สมการดังกล่าวนี้ดีเพียงพอแค่ไหนในการใช้จำแนกเกษตรกรออกเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ สถิติต่าง ๆ ที่ช่วยในการตัดสินใจ คือ ค่าของ Eigenvalue* ค่าของ Canonical Correlation* ค่าของ Wilks' Lambda* และค่า Significant*

* แสดงในภาคผนวก ข

จากค่าสถิติที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกประเภท พบว่า ค่า Eigenvalue เท่ากับ .634 ค่า Canonical Correlation เท่ากับ .623 (ค่า Eigenvalue และค่า Canonical Correlation จะมีค่าระหว่าง 0.0 – 1.0 ยิ่งเข้าใกล้ 1.0 ก็แสดงว่า สมการจำแนกประเภทมีอำนาจในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้สูง) ค่า Wilks' Lambda เท่ากับ .612 (ค่า Wilks' Lambda จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.0 – 1.0 ยิ่งเข้าใกล้ 1.0 ก็แสดงว่าสมการจำแนกประเภทมีอำนาจในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้น้อย) จากค่าสถิติทั้ง 3 ตัว แสดงให้เห็นว่า สมการจำแนกประเภทที่ได้ มีอำนาจในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่า Significant พบว่า สมการจำแนกประเภทที่ได้มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าสมการจำแนกประเภทที่ประกอบด้วยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรนี้ สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าอำนาจในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มไม่สูงนักก็ตาม ดังแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกประเภท

Discriminant Function	Eigenvalue	Cumulative Percentage	Canonical Correlation	Wilks' Lambda	Chi-Sq	Df.	Sig
1	.634	100	.623	.612	87.628	3	.000

จากการทดสอบนำสมการจำแนกประเภทที่ได้ ไปคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ ซึ่งสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์(ที่เป็นจริง) จะถูกคาดคะเนเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จำนวน 87 คน (82.86 %) และถูกคาดคะเนเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จำนวน 18 คน (17.14%) เกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์(ที่เป็นจริง) จะถูกคาดคะเนเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จำนวน 26 คน (24.76%) และถูกคาดคะเนเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์จำนวน 79 คน (75.24%) ดังนั้นสมการจำแนกประเภทที่ได้สามารถคาดคะเนกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ถูกต้องปานกลาง คือ คาดคะเนได้ถูกต้องร้อยละ 79 หมายความว่า เกษตรกร 100 คน สามารถแบ่งได้ว่าเกษตรกรอยู่ในกลุ่มเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ถูกต้อง 79 คน ดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลการคาดคะเนโดยสมการจำแนกประเภทที่ได้

กลุ่ม	เกษตรกร		จำนวนราย
	ผู้เข้าร่วมโครงการ	ผู้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ	
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์	87 (82.86 %)	18 (17.14 %)	105 (100 %)
เกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์	26 (24.76 %)	79 (75.24 %)	105 (100 %)

ร้อยละของกรณีที่คาดคะเนได้ถูกต้อง 79 %

2. การประมาณค่าการเข้าร่วม วิธีที่ 2 คือ การแทนค่าตัวแปรของกรณีที่น่าสนใจใน Classification Function ซึ่งมีค่า Classification Function Coefficient ของแต่ละกลุ่ม กรณีที่น่าสนใจจะจัดอยู่ในกลุ่มที่สมการให้ค่า Classification Score สูงที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่า Classification Function Coefficients ที่ใช้จัดกรณีที่น่าสนใจเข้าไปอยู่ในกลุ่ม (Fisher's Linear Discriminant Function)

ตัวแปร	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การผลิตเมล็ดพันธุ์	เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วม โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช	-.0198	-.0781
ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ แหล่งน้ำ	2.463	2.277
	.554	-.540
ค่าคงที่	-24.127	-19.229

สมการทั้งสองกลุ่มมีดังนี้

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

$$Y_1 = -24.127 - .0198 \text{ Connect} + 2.463 \text{ Object} + .554 \text{ Water}$$

เกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

$$Y_2 = -19.229 - .0781 \text{ Connect} + 2.277 \text{ Object} - .540 \text{ Water}$$

สมการทั้งสองกลุ่มนี้ สามารถใช้พยากรณ์ได้ว่าเกษตรกรจะอยู่ในกลุ่มใด โดยการแทนค่าตัวอย่างที่ต้องการทราบลงในสมการทั้งสองสมการ ถ้าค่า Y ของสมการใดสูงก็แสดงว่าตัวอย่างที่ต้องการทราบอยู่ในกลุ่มสมการนั้น

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ของเกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์กับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการปลูก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการเพาะปลูก ร้อยละ 29.52 รองลงมามีปัญหาเรื่องการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ร้อยละ 20.95 และปัญหาเรื่องวิธีการปลูก ร้อยละ 18.09 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการเพาะปลูก ร้อยละ 28.57 รองลงมามีปัญหาเรื่องการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ร้อยละ 24.76 และปัญหาเรื่องการเตรียมดิน ร้อยละ 19.04 ดังแสดงในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ปัญหาด้านการปลูกของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการปลูก	19	18.09	15	14.29
การเตรียมดิน	17	16.19	20	19.04
ปรับปรุงความสมบูรณ์ของดิน	22	20.95	26	24.76
การให้น้ำได้เหมาะสม	16	15.25	14	13.33
ไม่มีปัญหา	31	29.52	30	28.57
รวม	105	100.0	105	100.0

2. ปัญหาด้านการดูแลรักษา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการดูแลรักษา ร้อยละ 32.38 รองลงมามีปัญหาเรื่องการใส่ปุ๋ย ร้อยละ 23.82 และปัญหาเรื่องการให้น้ำ การควบคุม กำจัดวัชพืช ร้อยละ 21.9 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการดูแลรักษา ร้อยละ 31.42 รองลงมามีปัญหาเรื่องการควบคุม กำจัดวัชพืช ร้อยละ 25.71 และปัญหาเรื่องการใส่ปุ๋ย ร้อยละ 23.82 ดังแสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ปัญหาด้านการดูแลรักษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใส่ปุ๋ย	25	23.82	25	23.82
การให้น้ำ	23	21.9	20	19.05
ควบคุม กำจัดวัชพืช	23	21.9	27	25.71
ไม่มีปัญหา	34	32.38	33	31.42
รวม	105	100.0	105	100.0

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีน้ำใช้เพียงพอ ร้อยละ 63.81 และมีน้ำใช้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 36.19 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีน้ำใช้เพียงพอ ร้อยละ 60.95 และมีน้ำใช้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 39.05 ดังแสดงในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ปัญหาด้านแหล่งน้ำของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีน้ำใช้เพียงพอ	67	63.81	64	60.95
มีน้ำใช้ไม่เพียงพอ	38	36.19	41	39.05
รวม	105	100.0	105	100.0

4. ปัญหาด้านโรคและแมลงระบาด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 61.90 และมีโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 38.10 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 58.10 และมีโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 41.90 ดังแสดงในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 ปัญหาด้านโรคและแมลง

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีโรคและแมลงระบาด	40	38.10	44	41.9
ไม่มีโรคและแมลงระบาด	65	61.90	61	58.1
รวม	105	100.0	105	100.0

5. ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งเมื่อดึงพันธุ์ ร้อยละ 68.57 และไม่มีปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งเมื่อดึงพันธุ์ ร้อยละ 31.43 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งเมื่อดึงพันธุ์ ร้อยละ 66.67 และไม่มีปัญหาเรื่องการขนส่งเมื่อดึงพันธุ์ ร้อยละ 33.33 ดังแสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่งเมื่อดึงพันธุ์

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีปัญหาด้านการขนส่ง	72	68.57	70	66.67
ไม่มีปัญหาด้านการขนส่ง	33	31.43	35	33.33
รวม	105	100.0	105	100.0

6. ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ร้อยละ 43.81 รองลงมามีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่อธิบายรายละเอียดการจัดทำแปลงไม่เพียงพอ ร้อยละ 35.24 และสุดท้ายมีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ขาดการเอาใจใส่ ร้อยละ 20.95 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ร้อยละ 40.95 รองลงมามีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่อธิบายรายละเอียดการจัดทำแปลงไม่เพียงพอ ร้อยละ 39.05 และสุดท้ายมีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ขาดการเอาใจใส่ ร้อยละ 20.0 ดังแสดงในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช

ปัญหา	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ขาดการเอาใจใส่	22	20.95	21	20.0
เจ้าหน้าที่อธิบายรายละเอียดไม่เพียงพอ	37	35.24	41	39.05
เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอ	46	43.81	43	40.95
รวม	105	100.0	105	100.0

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เรื่องการปรับราคาการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ให้สูงขึ้น ร้อยละ 28.57 รองลงมาเป็นเรื่องควรมีการประกันราคาเมล็ดพันธุ์ที่รับซื้อ ร้อยละ 23.81 เรื่องการสนับสนุนวัตถุดิบในการผลิต ร้อยละ 21.90 เรื่องการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่มีมาตรฐานมาให้ ร้อยละ 13.33 เรื่องต้องการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 6.67 และต้องการให้มีรถมารับซื้อเมล็ดพันธุ์ถึงแหล่งผลิต ร้อยละ 3.81 สุดท้ายเป็นเรื่องต้องการให้รับซื้อผลผลิตและจ่ายเงินให้เร็วขึ้น ร้อยละ 1.91 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เรื่องควรมีการประกันราคาผลผลิต ร้อยละ 26.67 รองลงมาเป็นเรื่องการปรับราคาการรับซื้อผลผลิตให้สูงขึ้น ร้อยละ 23.81 เรื่องการสนับสนุนวัตถุดิบในการผลิต ร้อยละ 19.04 เรื่องการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่มีมาตรฐานมาให้ ร้อยละ 16.19 เรื่องต้องการให้มีรถมารับซื้อเมล็ดพันธุ์ถึงแหล่งผลิต ร้อยละ 6.67 และเรื่องต้องการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 4.76 สุดท้ายเป็นเรื่องต้องการให้รับซื้อผลผลิตและจ่ายเงินให้เร็วขึ้น ร้อยละ 2.86 ดังแสดงในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ		เกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- จัดหาเมล็ดพันธุ์ที่มีมาตรฐานมาให้	14	13.33	17	16.19
- สนับสนุนวัตถุดิบในการผลิต	23	21.90	20	19.04
- ต้องการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	7	6.67	5	4.76
- ควรมีการประกันราคาผลผลิต	25	23.81	28	26.67
- ปรับราคาการรับซื้อผลผลิตให้สูงขึ้น	30	28.57	25	23.81
- รับซื้อผลผลิตและจ่ายเงินให้เร็วขึ้น	2	1.91	3	2.86
- จัดรถมารับซื้อเมล็ดพันธุ์ถึงแหล่งผลิต	4	3.81	7	6.67
รวม	105	100.0	105	100.0